

PUHEMIESNEUVOSTON EHDOTUS 1/2010 vp

Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain 10 ja 71 §:n, eduskunnan työjärjestyksen 73 §:n ja eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamisesta

EHDOTUKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunnan hallintosäännöksiä uudistetaan eduskunnan kanslian toiminnan kehittämiseksi. Ehdotus liittyy vuosina 2008 ja 2009 toteutetun eduskunnan hallinnon kehittämishankkeen (Halke-projektin) yhteydessä tehtyihin suunnitelmiin ja päätöksiin.

Ehdotuksen tavoitteena on hallinnollisten valta- ja vastuusuhteiden selkeyttäminen sekä hallintosäännösten uudistaminen. Kansliatoimikunnan asema säilyy nykyisellään.

Hallintojohtajan toimivaltaa ehdotetaan muutettavaksi aiempaa laajemmaksi ja itsenäisemmäksi. Uudistetut hallintosäännökset tukevat myös kanslian johtamisen kehittämistä ja koordinoitua. Kanslian johtoryhmätyöskentelyä voidaan kehittää edelleen, kun johtoryhmän asemasta ja tehtävistä on säädetty.

Ehdotetut muutokset ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2010 valtiopäivien kuussa.

YLEISPERUSTELUT

1. Kansliatoimikunnan kokoonpano ja tehtävät

Kansliatoimikunnan työskentelyn nykykäytäntöjä pidetään lähtökohtaisesti eduskuntatyöhön sopivina. Kansliatoimikunnan kokoonpanoa voitaisiin kuitenkin täydentää eduskuntaryhmien johtoon kuuluvilla.

Eduskuntaryhmien kytkeminen nykyistä kiinteämmin kansliatoimikunnan toimintaan voidaan turvata esimerkiksi valitsemalla puhemieshistön ohella kansliatoimikunnan jäseniksi ja varajäseniksi eduskuntaryhmien johtoon kuuluvia kansanedustajia. Tästä käytännöstä voitaisiin

epävirallisesti sopia eduskuntaryhmien välillä ja ottaa menettely käyttöön vaalikauden 2011—2014 alusta alkaen. Tällöin ei ole tarvetta muuttaa kansliatoimikunnan kokoonpanoa ja päätösvaltaisuutta koskevia säännöksiä.

Kansliatoimikunnan esittelijöiden määrää ei lisätä mutta ehdotuksella turvataan riittävä asiantuntemus kansliatoimikunnan päätöksenteon tukena.

Aloiteoikeus siirretään eduskunnan tilisäännön (460/1988) osalta puhemiesneuvostolta kansliatoimikunnalle. Tämä toteutetaan eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 73 §:n muuttoksella.

2. Eduskunnan kanslian johtosuhteet

Eduskunnan työjärjestyksen 75 §:n mukaan eduskunnan sihteerinä ja eduskunnan kanslian päällikkönä toimii eduskunnan pääsihteeri.

Pääsihteeri nimittää nykyisin ne eduskunnan virkamiehet, joita kansliatoimikunta ei nimitä. Pääsihteerille nykyisin kuuluvaa nimitysoikeutta voidaan siirtää myös hallintojohtajalle. Hallintojohtaja nimittäisi ne hallinto-osaston virkamiehet, joita kansliatoimikunta ei nimitä. Nimitysmenettelyn muutos voidaan toteuttaa muuttamalla eduskunnan virkamiehistä annettua lakia (1197/2003). Eduskunnan virkamiehistä annetun lain 10 ja 71 §:n muutosten tarkoituksena on täsmentää eduskunnan pääsihteerin ja hallintojohtajan toimivaltuuksia.

Pääsihteerin ja hallintojohtajan toimivaltuudet on määritelty yksityiskohtaisesti eduskunnan kanslian ohjesäännössä (320/1987). Pääsihteerille kuuluvan ns. pidätysoikeuden poistamista ehdotetaan hallintojohtajan itsenäisen toimivallan turvaamiseksi.

Hallintojohtajan tehtävät kytkeytyvät ensisijaisesti hallinto-osaston tehtäviin. Hallinto-osaston tehtäväkuvausta voidaan täsmentää ja ajanmukaistaa. Osaston perustehtäviin kuuluu vakiintuneesti yleisen talous- ja henkilöstöohjauksen lisäksi kiinteistö- ja tietohallintoasioiden hoitaminen.

Eduskunnan osastojen ja yksiköiden päälliköiden vastuusta ja toimivallasta ei ole nykyisin muita säännöksiä kuin kaikkia esimiehiä koskeva eduskunnan kanslian ohjesäännön 19 §, jossa on säännökset esimiestehtävistä. Eduskunnan kanslian hallinnon tehokas järjestäminen ja jatkuva kehittäminen vastuutetaan myös yksiköiden esimiehille.

3. Eduskunnan kanslian johtoryhmä

Eduskunnan kanslian johtoryhmä on vakiintuneesti ja säännöllisesti toiminut jo useamman vuoden. Johtoryhmä on viimeisen vuoden aikana käsitellyt pääosin hallinnon kehittämishanketta, kanslian työaikajärjestelyitä, uutta palkkausjärjestelmää, koulutusasioita sekä tulos- ja

taloussuunnittelua. Eduskunnan kanslian johtoryhmästä ei ole kuitenkaan säädetty erikseen.

Useimmissa ministeriöissä on kahdenlaisia koko ministeriön asioita käsitteleviä johtoryhmiä:

1. ministerin tai ministereiden johtama ministeriön johtoryhmä; ja
2. kansliapäällikön johtama virkamiesjohtoryhmä (joissain säännöksissä nimeltään osastopäällikkökokous, ohjausryhmä tai valmistava/hallinnollinen johtoryhmä).

Johtoryhmiä koskevaa sääntelyä on ajantasaisesti ministeriöissä kaiken aikaa — kaikissa ministeriöissä on johtoryhmää koskevat hallintosäännökset, jotka on uusittu viimeisten neljän vuoden aikana.

Voidaan analogisesti ajatella kansliatoimikunnan vastaavan ministeriön johtoryhmää; erona tosin on se, että kansliatoimikunta tekee myös lopulliset päätökset (ministeriöissä ministeri). Eduskunnan virkamiesjohtoryhmän toiminta vastaa taas tehtäviltään lähinnä kansliapäälliköiden johtamien virkamiesjohtoryhmien toimintaa.

Hallinnon kehittämishankkeessa on jo aiemmin todettu tarve kehittää johtamista, mitä voidaan luontevasti edistää säätämällä eduskunnan kanslian johtoryhmän asemasta ja tehtävistä.

4. Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, eikä se muuta kanslian henkilöstön määrää. Johtamisen kehittämisen tavoitteena on kanslian toiminnan tehostaminen, ja siten voidaan saavuttaa pitkällä aikavälillä säästöjä.

Esityksellä ei ole ympäristövaikutuksia eikä myöskään sukupuoli- tai tasa-arvovaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Eduskunnan kansliatoimikunta asetti kokouksessaan 11.6.2009 säädöstoimikunnan valmistelemaan säädösmuutoksia eduskunnan kanslian toiminnan kehittämiseksi. Toimikunta pyysi keskeisistä ehdotuksista eduskuntaryhmien ja henkilöstöjärjestöjen lausunnot joulukuussa

2009. Toimikunta luovutti raporttinsa kanslia-toimikunnalle 8.4.2010.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eduskunnan virkamiehistä

10 §. Pykälä koskee eduskunnan virkamiesten nimeämistä pääsihteeriä lukuun ottamatta. Muihin eduskunnan kanslian virkoihin ja määräämisiin virkasuhteisiin nimittää nykyisin eduskunnan pääsihteeri, jollei nimitysvalta kuulu kansliatoimikunnalle. Hallintojohtaja nimittää ehdotuksen mukaan kuitenkin hallinto-osaston virkamiehet virkaan tai virkasuhteeseen. Virkanimitysoikeus siirtyisi näiltä osin pääsihteeriltä hallintojohtajalle.

71 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan hallintojohtajalle 10 §:ssä ehdotettua nimitysoikeutta.

2. Eduskunnan työjärjestys

73 §. *Kansliatoimikunnan tehtävät.* Kansliatoimikunnan aloiteoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi eduskunnan tilisäännön osalta muuttamalla pykälän 7 kohtaa. Aloitteoikeus on eduskunnan työjärjestyksen 6 §:n mukaan pääsääntöisesti puhemiesneuvostolla eduskunnan sisäistä hallintoa koskevien säännöksiä osalta.

Eduskunnan tilisäännöllä ei ole välittömiä liityntöjä eduskunnan valtiosääntöiseen työskentelyyn. Aloitteoikeus tilisäännön säätämisestä voidaan näin ollen siirtää kansliatoimikunnalle, jolla on kokonaisvastuu eduskunnan hallinnosta.

3. Eduskunnan kanslian ohjesääntö

4 a §. Ehdotetussa uudessa pykälässä säädetään eduskunnan kanslian johtoryhmän asemasta, tehtävistä ja jäsenistä. Johtoryhmän toiminnan tarkoituksena on muun ohella varmistaa eduskunnan sisäinen yhteydenpito ja tiedonkulku. Uusi säännös on kirjoitettu joustavaan muotoon

johtoryhmän tehtävien osalta, jolloin sitä ei ole tarvetta muuttaa kanslian toimintatapojen mahdollisesti muuttuessa. Tarkoitus on, että kullakin neuvottelukelpoisella virkamiesyhdistyksellä (ks. eduskunnan virkamiehistä annetun lain 46 §) on edustaja johtoryhmässä.

10 §. Hallinto-osaston tehtävät ovat muuttuneet ja laajentuneet muun muassa tietohallinnon osalta. Pykälässä ehdotetaan tehtävämäärittelyn modernisointia muuttamalla 2 momentti.

19 §. Uudessa 1 momentissa ehdotetaan, että osastojen ja yksikköjen päälliköillä on vastuu oman yksikkönsä toiminnan tehokkuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja kehittämisestä. Vastaava säännös puuttuu nykyisistä hallintosäännöksistä.

24 §. §. Hallintojohtajan tehtäviin ehdotetaan pienehköjä uudistuksia. Selvyyden vuoksi ehdotetaan pykälän kirjoittamista uudelleen. Pykälän 2 kohdassa säädetään hallintojohtajan tehtäväksi esitellä eduskunnan virkamiehistä annetun lain 10 ja 71 §:n nojalla pääsihteerin ratkaistavaksi kuuluvat asiat sekä ratkaista hänelle itselleen kuuluvat nimitys- ja virkasuhdeasiat.

Nykyisessä 2 kohdassa mainittujen isännöitsijätehtävien hoitaminen jää eduskunnan kanslian ohjesäännön 13 §:n nojalla kiinteistötoimistolle. Kiinteistöjen isännöitsijän tehtäviä koskevaa kansliatoimikunnan päätöstä (KTK 18.12.1986 § 11) on myös muutettava siten, että eduskunnan kiinteistöjen isännöitsijänä toimii jatkossa kiinteistötoimiston toimistopäällikkö.

Nykyinen 3 kohta ehdotetaan jaettavaksi uudeksi 3 ja 5 kohdaksi. Uudessa 3 kohdassa säädetään, että hallintojohtaja vastaa eduskunnan kanslian hallinnon tehokkuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja kehittämisestä kokonaisuutena.

28 §. Eduskunnan työjärjestyksen 72 §:n 3 momentin mukaan kansliatoimikunnassa ovat esittelijöinä eduskunnan pääsihteeri ja eduskunnan hallintojohtaja sekä muut kansliatoimikunnan esittelijöikseen määräämät eduskunnan kanslian virkamiehet. Lisäksi kanslian ohjesäännön 18 §:n 2 momentin 4 kohdassa todetaan, että pääsihteerin tehtävänä on esitellä kansliatoimikunnassa sen määräämät kanslian keskeisimmät nimitysasiat. Hallintojohtaja on esitellyt pääosin muut asiat kansliatoimikunnassa.

Monien kuntien päätöksenteossa on käytössä malli, jossa esittelijänä on kunnanjohtaja mutta asiaa valmistellut toimialapäällikkö on asian käsittelyssä läsnä ja valmistautunut vastaamaan kysymyksiin. Pykälän uudessa 3 momentissa ehdotetaan kansliatoimikunnan kokouksiin vastavaa toimintatapaa.

29 §. Pääsihteeri voi nykyisin ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen muulle eduskunnan

kanslian virkamiehelle kuuluvan asian. Tämä ns. pidätysoikeus ehdotetaan poistettavaksi kuomoamalla eduskunnan kanslian ohjesäännön 29 §:n 2 momentti.

4. Voimaantulo

Eduskunnan virkamiehistä annettuun lakiin ja eduskunnan työjärjestykseen sekä eduskunnan kanslian ohjesääntöön tehtävät muutokset on tarkoitettu tulevan voimaan vuoden 2010 valtiopäivien kuluessa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 6 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan nojalla puhemiesneuvosto ehdottaa,

että eduskunnan virkamiehistä annettuun lakiin, eduskunnan työjärjestyksen 73 §:ään ja eduskunnan kanslian ohjesääntöön tehdään seuraavat muutokset:

1.

Laki

eduskunnan virkamiehistä annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eduskunnan virkamiehistä 19 päivänä joulukuuta 2003 annetun lain (1197/2003) 10 §:n 1 momentti ja 71 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

10 §

Eduskunnan pääsihteerin valitsemisesta säädetään eduskunnan työjärjestyksessä (40/2000). Kansliatoimikunta nimittää sellaisiin eduskunnan kanslian virkoihin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin, joiden erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään eduskunnan kanslian ohjesäännössä (320/1987). Muihin eduskunnan kanslian virkoihin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin nimittää eduskunnan pääsihteeri, lukuun ottamatta hallinto-osaston virkamiehiä, jotka nimittää virkaan tai virkasuhteeseen eduskunnan hallintojohtaja.

71 §

Viran siirtämisestä viraston sisällä, virkamiehen siirtämisestä 25 §:n nojalla, virkasuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi, kirjallisen varoituksen antamisesta, virkamiehen lomauttamisesta, virantoimituksesta pidättämisestä, virkamiehen irtisanomisesta ja virkasuhteen purkamisesta päättää esittelystä:

1) eduskunnan kansliassa kansliatoimikunta, eduskunnan pääsihteeri tai eduskunnan hallintojohtaja sen mukaan, kuka nimittää kyseiseen virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2010.

2.

Eduskunnan päätös

eduskunnan työjärjestyksen 73 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 73 §:n 7 kohta seuraavasti:

73 §

Kansliatoimikunnan tehtävät

7) tehdä ehdotus eduskunnan tilisäännön säätämisestä;

Kansliatoimikunnan tehtävänä on:

Tämä eduskunnan päätös tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Eduskunnan päätös

eduskunnan kanslian ohjesäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 13 päivänä helmikuuta 1987 hyväksytyn eduskunnan kanslian ohjesäännön (320/1987) 29 §:n 2 momentti,

muutetaan 10 §:n 2 momentti ja 24 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 2 momentti osaksi eduskunnan päätöksissä 168/1992 ja 722/2000 ja 24 § osaksi mainitussa eduskunnan päätöksessä 722/2000 sekä eduskunnan päätöksessä 1200/2003, sekä

lisätään ohjesääntöön uusi 4 a §, 19 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti siirtyy 2 momentiksi, ja 28 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Eduskunnan kanslian tehtävät ja organisaatio

4 a §

Eduskunnan kanslian johtoryhmä käsittelee valmistavasti ja sovittaa yhteen kanslian toimintaa koskevia asioita. Johtoryhmään kuuluvat pu-

heenjohtajana eduskunnan pääsihteeri, jäseninä osastojen ja yksiköiden päälliköt sekä henkilöstön edustajat. Puheenjohtaja voi kutsua johtoryhmän kokoukseen myös muita eduskunnan virkamiehiä.

10 §

Hallinto-osasto käsittelee lisäksi asiat, jotka koskevat:

1) eduskunnan talousarviota ja taloudenhoitoa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua sekä niiden seuranta;

2) eduskunnan kanslian yleistä henkilöstösuunnittelua ja -hallintoa;

3) eduskunnan hallinnassa olevia kiinteistöjä sekä käytössä olevia tiloja tai niiden kalustoa;

4) eduskunnan tietotekniikkapalveluja;

5) edustajanpalkkiosta annetun lain (328/1947) mukaisia ja niihin verrattavia toimenpiteitä; sekä

6) eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian talousarviota sekä kirjanpitoa ja maksuliikettä.

19 §

Kunkin osaston tai yksikön päällikkö vastaa osastonsa tai yksikkönsä hallinnon tehokkuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja kehittämisestä.

24 §

Hallintojohtajan tehtävänä on sen lisäksi, mitä 19 §:ssä säädetään:

1) huolehtia kansliatoimikunnan kokousten järjestelyistä ja toimia esittelijänä kansliatoimikunnassa;

2) esitellä eduskunnan virkamiehistä annetun lain (1197/2003) 10 ja 71 §:n nojalla pääsihteerin ratkaistavaksi kuuluvat asiat sekä ratkaista hallintojohtajalle mainittujen lainkohtien nojalla kuuluvat asiat;

3) vastata eduskunnan kanslian hallinnon tehokkuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja kehittämisestä;

4) huolehtia eduskunnan kanslian toimintaan osoitettujen voimavarojen ja organisaation rakenteen sekä suunnittelu-, päätöksenteko-, toiminta- ja seurantajärjestelmien tarkoituksenmukaisuudesta ja muutenkin kanslian henkilöstö- ja muun hallinnon jatkuvasta suunnittelusta ja kehittämisestä; sekä

5) järjestää tarpeellista yhteistyötä eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian, valtiontalouden tarkastusviraston sekä kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen kanssa.

28 §

Hallinto-osastoon kuuluvan toimiston päällikkö saa olla läsnä kansliatoimikunnan kokouksessa, kun käsitellään kyseisen toimiston toimialaan kuuluvia asioita. Kansliatoimikunta voi sallia myös muiden eduskunnan virkamiesten läsnäolon.

Tämä eduskunnan päätös tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2010

Sauli Niinistö
Eduskunnan puhemies

PNE 1/2010 vp — Puhemiesneuvosto

Seppo Tiitinen
Eduskunnan pääsihteeri